

Anexa 1. Titlul *Fiul lui Dumnezeu* în NT

Referințe NT la Fiul lui Dumnezeu, ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ

Matei: x 13 (plus 1 implicită)

[Implicit: Îngerul Gavril îl numește pe Isus, Emanuel – „Dumnezeu este cu noi”; Matei 1:23]

Diavolul, despre Isus, la ispitire, **x2**: Matei 4:3, 4:6

Demoni, despre Isus, înainte de exorcizări: „Fiule al lui Dumnezeu”, Matei 8:29

[Implicit, parțial: Nimeni nu îl cunoaște Fiul decât Tatăl, și reciproc; relația Fiu și Tatăl cresc, Matei 11:27]

Mărturia ucenicilor, în barcă: Matei 14:33

Mărturia lui Petru: „Fiul Dumnezeului celui viu”, Matei 16:16

[Implicit, parțial: Mărturia lui Dumnezeu Tatăl, la schimbarea la față a lui Isus, Acesta este Fiul meu etc., Matei 17:5]

[Implicit, parțial: Nimeni nu știe despre ziua aceea, nici Fiul, doar Tatăl singur, Matei 24:36]

Acuzațiile marelui preot: „Hristosul, Fiul lui Dumnezeu”, Matei 26:63

Acuzații și batjocura iudeilor, la cruce: **x2**, Matei 27:40, 27:43

Mărturia centurionului roman: Cu adevărat este Fiul lui Dumnezeu, Matei 27:54

[Implicit, parțial: formula trinitară folosită de Isus pentru botezul ucenicilor, în numele Tatălui, al Fiului și al Duhului Sfânt, Matei 28.19]

Marcu: x 7

Mod indirect, Marcu prezintă evanghelia lui Isus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Marcu 1:1

[Implicit, parțial: Mărturia lui Dumnezeu Tatăl, la botezul lui Isus, Acesta este Fiul meu, Marcu 1:11]

Duhurile necurate, la scoaterea afară din cei bolnavi: Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Marcu 3:11

Demonii, dintr-un demonizat: Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Marcu 5:7

[Implicit, parțial: Mărturia lui Dumnezeu Tatăl, la schimbarea la față a lui Isus, Acesta este Fiul meu, Marcu 9:7]

Parțial, Isus despre sine, nimeni nu știe ziua revenirii sale, nici Fiul, doar Tatăl, Marcu 13:32

Mărturia centurionului roman: cu adevărat acesta a fost Fiul lui Dumnezeu, Marcu 15:39

Luca: x 9 (plus 1 implicită)

Îngerul Gavril: se va numi Fiul lui Dumnezeu, **x2**: Luca 1:32; 1:35

[Implicit, parțial: Mărturia lui Dumnezeu Tatăl, la botezul lui Isus, Tu ești Fiul meu iubit, Luca 3:22]

[Implicit: genealogia lui Isus, Isus era, cum se credea, fiul lui Iosif,... fiul lui Adam, fiul lui Dumnezeu, 3:23, 38]

Diavolul, la ispitirea din pustie: Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, **2x**: Luca 4:3, 4:9

Demonii, când oamenii erau vindecați: Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Luca 4:41

Demonizatul, la vindecare: Ce ai cu mine Isuse, Fiul Dumnezeului celui Preaînalt, Luca 8:28

[Mod indirect, parțial: Dumnezeu Tatăl, la schimbarea la față a lui Isus, Tu ești Fiul meu, Luca 9:35]

Acuzațiile preoților, la judecată: Așadar, ești Fiul lui Dumnezeu? Luca 22:70

Ioan: x 11 (22, din care 11 referințe sunt implicite)

Nouă referințe apar în cap. 1-12, și două în cap. 13-21: 19:7, 20:31 (vezi și titlul Fiul omului).

Mărturia lui Ioan Botezătorul: Fiul lui Dumnezeu, Ioan 1:34

Mărturia lui Natanael: Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Ioan 1:49

[Implicit, parțial: comentariul lui Ioan sau al lui Isus, despre Isus „singurul lui Fiu (al lui Dumnezeu)”: **2x**, Ioan 3:16, 3:17]

Mod direct, Isus despre sine, Fiul unul născut, Fiul, Fiul unul născut al lui Dumnezeu, **x3**, Ioan 3:16-18

[Implicit, parțial: comentariul lui Ioan sau al lui Isus despre sine, Fiul, Ioan 3:35-36]

[Implicit, direct, despre relația între Fiul și Tatăl, Fiul face ce face și Tatăl, dă viață, judecă, este onorat, **x8**, Ioan 5:19-23, 26]

Eschatologic, direct, Isus despre sine: la învierea morților vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu, Ioan 5:25

Mod direct, Isus despre sine, în legătură cu acuzația că hulește când spune „Sunt Fiul lui Dumnezeu”, Ioan 10:36.

Mod direct, Isus despre sine, îi anunță pe ucenici că moartea lui Lazăr îl va glorifica pe el, Fiul lui Dumnezeu, Ioan 11:4

Mărturia Martei: tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, Ioan 11:27

Acuzațiile preoților, la judecată: s-a numit pe sine Fiul lui Dumnezeu, Ioan 19:7

Mărturia autorului evangheliei: scopul celor scrise este să credem că Isus este Fiul lui Dumnezeu, Ioan 20:31

Faptele Apostolilor: x 2

Mărturia lui Luca despre predicarea lui Pavel, care demonstrează că Isus este Fiul lui Dumnezeu, Fapte 9:20

Mărturia lui Pavel și Barnaba, citat din Psalmi „Tu ești Fiul meu etc.”, Fapte 13:33

Romani: x 3

Crez și argument, Isus a fost dovedit ca Fiul al lui Dumnezeu în putere, prin Duhul, prin înviere, Romani 1:4

Descrierea evangheliei: evanghelia Fiului său, Romani 1:9

Descriere întrupare, Isus este trimis de Tatăl, din pre-existență, spre întrupare, Romani 8:3

1-2 Corinteni: x 3

Descrierea mântuirii, „chemați la părtășia fiului său”, 1 Corinteni 1:9

Apocaliptic, Fiului i se supun toate, și în final și el se supune lui Dumnezeu, 1 Corinteni 15:28

Conținutul predicării lui Pavel, despre „Fiul lui Dumnezeu”, 2 Corinteni 1:19

Galateni: x 4

Revelarea lui Fiului său, prin Pavel, pentru neamuri, Galateni 1:16

Viața lui Pavel, trăită pentru Fiul lui Dumnezeu, Galateni 2:20

Întruparea Fiului, trimis la împlinirea timpului: Galateni 4:4

Înfierea prin Fiul: Duhul Fiului său, este trimis în inimile fiilor lui Dumnezeu, Galateni 4:6

Efeseni: x 1

Cunoașterea Fiului lui Dumnezeu, maturizare, Efeseni 4:13

Evrei: x 6

Revelarea prin Fiul unic, în contrast cu profeții Vechiului Testament, Evrei 1:2

Profeții Vechiului Testament, despre Fiul se vorbește cu limbaj regal și divin (tronul tău, Dumnezeu), Evrei 1:8

Fiul lui Dumnezeu este mare preot, Evrei 4:14

Apostații îl crucifică pe Fiul lui Dumnezeu, din nou, Evrei 6:6

Prefigurare a Fiului lui Dumnezeu, Melhisedec – cel fără genealogie și cu preoție unică, preexistență, Evrei 7:3

Avertizare, cine îl nesocotește pe Fiul lui Dumnezeu, va fi pedepsit, Evrei 10:29

2 Petru: x 1

Mărturia Tatălui, la transfigurare, mărturisită de Petru, ca apostol: Acesta este Fiul meu preaiubit..., 2 Petru 1:17

1 Ioan: x 11

Întruparea (arătarea) Fiului lui Dumnezeu, preexistență: 1 Ioan 3:8

Întrupare, trimiterea Fiului unic, în lume, 1 Ioan 4:9

Întrupare, trimiterea Fiului lui, din dragoste, ca jertfă de răscumpărare, 1 Ioan 4:10

Mărturisire, Isus este Fiul lui Dumnezeu, 1 Ioan 4:15

Biruitoarea lumii este cel ce crede că Isus este Fiul lui Dumnezeu,
1 Ioan 5:5

Mărturia lui Dumnezeu, despre Fiul său, la înviere, 1 Ioan 5:9

Mărturia lui Dumnezeu despre Fiul său trebuie crezută: 1 Ioan 5:10

Mărturie, viața veșnică este în Fiul lui Dumnezeu, 1 Ioan 5:11

Mărturie, cine îl are pe Fiul lui Dumnezeu are viața veșnică,
1 Ioan 5:12

Crez, cine crede în numele Fiului are viața veșnică, 1 Ioan 5:13

Crez, cunoașterea Fiului lui Dumnezeu și mântuirea, 1 Ioan 5:20

2 Ioan: x 2

Salutare epistolară, pace de la Fiul Tatălui, 2 Ioan 1:3

Crez, cine rămâne în învățătura evangheliei îl are pe Tatăl și pe Fiul,
2 Ioan 1:9

Apocalipsa: x 1

Scrisoare către Tiatira, prezentarea Fiului lui Dumnezeu:
Apocalipsa 2:18

Anexa 2. Titlul *Fiul Omului* în NT

Referințe NT la Fiul omului, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου

Matei: x 29

Mod direct, Fiul omului nu are unde să își odihnească capul,
Matei 8:20

Mod direct, Fiul omului are autoritate să ierte păcatele și să vindece,
Matei 9:6

Eschatologie, nu vor străbate toate orașele lui Israel, până nu va veni
Fiul omului, Matei 10:23

Mod direct, Fiul omului mănâncă la un loc cu păcătoșii și vameșii,
Matei 11:19

Mod direct, Fiul omului este domn al sabatului, Matei 12:8

Mod direct, Blasfemia împotriva Fiul omului și împotriva Duhului,
Matei 12:32

Mod direct, Fiul omului și comparația cu viața profetului Iona,
Matei 12:40

Mod direct, Fiul omului este semănătorul cuvântului, Matei 13:37

Eschatologie, Fiul omului va trimite pe îngerii săi să-i pedepsească
pe cei răi, Matei 13:41

Mod direct, Isus îi întreabă pe ucenici ce cred ei despre Fiul omului, Matei 16:13

Eschatologie, Fiul omului va veni în glorie, Matei 16:27

Eschatologie, unii nu vor muri până la venirea Fiului omului în împărăția sa, Matei 16:28

Mod direct, interdicție de a spune despre viziunea transfigurării glorioase a Fiului omului, Matei 17:9

Mod direct, venirea lui Ilie, Fiul omului și pătimirea Fiului omului, Matei 17:12

Mod direct, vestirea morții Fiului omului, Matei 17:22

Eschatologie, Fiul omului așezat pe tron, Matei 19:28

Mod direct, vestirea morții Fiului omului, Matei 20:18

Mod direct, Fiul omului nu a venit să i se slujească, ci să slujească pe alții, Matei 20:28

Eschatologie, venirea Fiului omului, Matei 24:27

Eschatologie, semnul Fiului omului în ceruri, la venirea lui, Matei 24:30

Eschatologie, venirea Fiului omului și comparația cu zilele lui Noe, Matei 24:37

Eschatologie, venirea Fiului omului, Matei 24:39

Eschatologie, pregătire pentru venirea Fiului omului, Matei 24:44

Eschatologie, venirea Fiului omului, Matei 25:31

Mod direct, anunțarea trădării și morții Fiului omului, Matei 26:2

Mod direct, anunțarea trădării și morții Fiului omului, discutarea soartei lui Iuda, Matei 26:24

Mod direct, Getsimane, se apropie ora trădării Fiului omului, Matei 26:45

Eschatologie, Fiul omului va fi văzut așezat la dreapta puterii lui Dumnezeu, Matei 26:64

Marcu: x 14

Mod direct, Fiul omului iartă păcatele, Marcu 2:10 (context public, la vindecarea omului paralizat)

Mod direct, Fiul omului este domn al sabbatului, Marcu 2:28 (context privat, către ucenici)

Mod direct, anunțarea suferinței și învierii Fiului omului, Marcu 8:31 (context privat, cu ucenicii)

Eschatologie, rușinarea de mărturia Fiului omului are ca efect și rușinarea Fiului omului de oameni, în ziua judecății, Marcu 8:38 (context privat, cu ucenicii)

Mod direct, atenționare, la schimbarea la față, ca viziunea să fie spusă numai după învierea Fiului omului, Marcu 9:9 (context privat, cu ucenicii)

Mod direct, vestirea suferinței și învierii Fiului omului, comparație cu Ilie, Marcu 9:12 (context privat, cu ucenicii)

Mod direct, vestirea arestării, morții și învierii Fiului omului, Marcu 9:31 (context privat, cu ucenicii)

Mod direct, vestirea morții Fiului omului, Marcu 10:33 (context privat, cu ucenicii)

Mod direct, Fiul omului a venit să slujească, Marcu 10:45 (context privat, cu ucenicii)

Eschatologie, Fiul omului va veni pe norii cerului cu putere, Marcu 13:26 (context privat, cu ucenicii)

Eschatologie, Fiul omului este la uși, Marcu 13:29, (context privat)

Mod direct, vestirea morții Fiului omului, cum s-a scris, Marcu 14:21 (context privat)

Mod direct, vestirea morții, a venit ceasul când Fiul omului este dat în mâinile păcătoșilor, Marcu 14:41 (context privat)

Eschatologie, Fiul omului va veni pe norii cerului, Marcu 14:62 (context public, la judecată)

Luca: x 25

Mod direct, Isus despre sine, Fiul omului are putere să ierte păcatele, Luca 5:24 (context public, la vindecarea unui om paralizat)

Mod direct, Isus despre sine, Fiul omului este domn al sabbatului, Luca 6:5 (context privat, cu ucenicii)

Mod direct, Isus despre sine, avertizare că vor fi urâți din pricina Fiului omului, Luca 6:22 (context privat, cu ucenicii)

Mod direct, Isus despre sine și Ioan Botezătorul, a venit Fiul omului, mâncând și bând vin, Luca 7:34 (context public, despre Ioan botezătorul)

Mod direct, Isus despre sine, Fiul omului trebuie să sufere, Luca 9:22 (context privat, cu ucenicii)

Eschatologie, Mod direct, cine se va rușina de Fiul omului, și Fiul omului se va rușina de acesta, în slava sa, Luca 9:26 (context public, către toți)

Mod direct, Isus despre sine, Fiul omului va fi dat în mâinile păcătoșilor, Luca 9:44 (context privat, către ucenici)

Mod direct, Isus despre sine, Fiul omului nu are loc să își sprijine capul, Luca 9:58 (context public)

Mod direct, Isus despre sine, Fiul omului este un semn pentru generația sa, la fel ca Iona pentru niniveni, Luca 11:30 (context public)

Eschatologie, cine îl mărturisește pe Fiul omului va fi și el mărturisit de Fiul omului în fața îngerilor, Luca 12:8 (context privat, către ucenici)

Mod direct, blasfemia împotriva Fiului omului va fi iertată, dar nu cea împotriva Duhului, Luca 12:10 (context privat, către ucenici)

Eschatologie, Fiul omului va veni la ceasul când nu se gândește nimeni, Luca 12:40 (context privat, către ucenici)

Eschatologie, vor veni zile când veți dori să vedeți una din zilele Fiului omului și nu veți vedea, Luca 17:22 (context privat, către ucenici)

Eschatologie, Fiul omului la venirea sa va fi ca un fulger de la un capăt la altul al pământului, Luca 17:24 (context privat, către ucenici – poate și public)

Eschatologie, comparație între zilele lui Noe și zilele Fiului omului, Luca 17:26 (context privat, posibil context public)

Eschatologie, comparație între zilele lui Noe și zilele venirii Fiului omului, Luca 17:30 (context privat, posibil context public)

Eschatologie, va mai găsi Fiul omului la venirea lui credință pe pământ? Luca 18:8 (context privat, posibil context public)

Mod direct, vestirea morții Fiului omului, cum a fost scris, Luca 18:31 (context privat)

Mod direct, Fiul omului a venit să caute și să salveze pe cel ce era pierdut, Luca 19:10 (context public, către Zacheu)

Eschatologie, vor vedea pe Fiul omului venind pe nori cu putere, Luca 21:27 (citat, context privat)

Eschatologie, vegheați ca scăpați de cele viitoare și să stați în picioare înaintea Fiului omului, Luca 21:36 (context privat)

Mod direct, despre trădarea Fiului omului și moartea lui, și despre Iuda, Luca 22:22 (context privat, la cină)

Mod direct, către Iuda: cu o sărutare vinzi tu pe Fiul omului, Luca 22:48 (context privat, la cină)

Eschatologie, Mod direct, de acum veți vedea pe Fiul omului la dreapta puterii lui Dumnezeu, Luca 22:69 (context public, la judecată)

Acuzațiile preoților, el a spus când trăia că Fiul omului va învia a treia zi, Luca 24:7 (context privat, îngerii despre Isus, după înviere)

Ioan: x 12

Toate referințele apar până în cap. 13, inclusiv (prima parte a evangheliei):

Mod direct, despre sine, veți vedea cerul deschis și îngerii coborând și urcând peste Fiul omului, Ioan 1:51

Mod direct sau indirect (comentariul lui Ioan), despre întrupare, nimeni nu s-a urcat la cer, decât Fiul omului care s-a coborât din cer, Ioan 3:13

Mod direct, despre crucificare și înălțare, Fiul omului va fi înălțat la fel ca șarpele înălțat de Moise (comentariu la VT), Ioan 3:14

Mod direct, despre sine, Fiul lui Dumnezeu are autoritate să judece pentru că este Fiul omului, Ioan 5:27

Mod direct, lucrați pentru hrana veșnică pe care v-o va da Fiul omului, pe care l-a pecetluit Dumnezeu, Ioan 6:27

Mod direct, despre cină, dacă nu mâncați carnea Fiului omului și nu beți sângele lui, nu aveți viață, Ioan 6:53

Mod direct, despre înviere și înălțare: veți vedea pe Fiul omului urcându-se unde era mai înainte, Ioan 6:62

Mod direct, despre cruce și înviere și înălțare, când veți înălța pe Fiul omului, veți ști că eu sunt, Ioan 8:28

Mod direct, pentru orbul vindecat, crezi tu în Fiul omului, Ioan 9:35

Mod direct, despre înviere și înălțare, a venit ora când Fiul omului va fi glorificat, Ioan 12:23

Despre înălțare și înviere, Isus e interpelat de mulțime, tu zici că Fiul omului va fi înălțat, cine este acest Fiul omului, Ioan 12:34

Isus despre sine, după Cină, acum a fost glorificat Fiul omului, Ioan 13:31

Faptele Apostolilor: x 1

Ștefan, în viziune, îl vede pe Fiul omului stând în picioare la dreapta Tatălui, Fapte 7:56

Evrei: x 1

Citat din VT: ce este omul, ce este Fiul omului, ca să îți amintești de el? Evrei 2:6

Apocalipsa: x 2

Viziune, în mijlocul sfeșnicelor era cineva ca un Fiu al omului, Apocalipsa 1:13

Eschatologic, pe nori era așezat cineva ca un Fiu al omului, Apocalipsa 14:14

Bibliografie selectată

- Abbot, E., „I. John v. 7 and Luther’s German Bible,” in E. Abbot and J.H. Thayer (eds), *The Authorship of the Fourth Gospel and Other Critical Essays*, Boston: G.H. Ellis, 1888, 458–463.
- Alexander, L., „‘In Journeying Often’: Voyaging in the Acts of the Apostles and in Greek Romance,” in C.M. Tuckett (ed.), *Luke’s Literary Achievement. Collected Essays*, JSNT Supp.Ser. 116, Sheffield: Sheffield Academic Press, 1995, 17–50.
- Aletti, J.-N., *Jésus-Christ fait-il l’unité du Nouveau Testament?*, Jésus et Jésus-Christ, vol. 61, Paris: Editions Desclée, 1994.
- Allen, R.M., „Calvin’s Christ: A Dogmatic Matrix for Discussion of Christ’s Human Nature”, *International Journal of Systematic Theology* 9.4 (2007) 382-397.
- Allison, D.C., Jr., „Behind the Temptations of Jesus. Q4.1-13 and Mark 1:12-13” în B. Chilton și C.A. Evans (eds), *Authenticating the Activities of Jesus*, Boston: Brill Academic Publishers, 1999, 195-213.
- Asgaard, R., „Paul as a Child: Children and Childhood in the Letters of the Apostle”, *Journal of Biblical Literature*, 126.1 (2007), 129-159.
- Aune, D.E., (ed.), *The Blackwell Companion to The New Testament*, Oxford: Wiley-Blackwell, 2010.

- Baban, O., „Conflicts in Acts: Luke’s Style and Missionary Paradigms”, *Journal of European Baptist Studies* 1.3 (2001), 19-38.
- _____, „Relația între Duhul Sfânt și Scriptură în Epistola către Evrei”, Sesiunea științifică a ITBB București „Perspective biblice asupra lucrării și persoanei Duhului Sfânt”, 6 mai 2011, București (răspuns la R. Gheorghiuță, „Cum zice Duhul Sfânt. Traiecte pneumatologice în Epistola către evrei”), nepublicat.
- _____, „Domnul Spiritului sau Spiritul Domnului?”, Sesiunea științifică a ITBB București „Perspective biblice asupra lucrării și persoanei Duhului Sfânt”, 6 mai 2011, București (răspuns la comunicarea M. Turner, „Trinitarian „ Pneumatology in the New Testament? – Towards an Explanation of the Worship of Jesus”), nepublicat.
- Babor, E., „Heidegger in His Discourse On Thinking”, în *Holy Name University Graduate School Journal* 13.1 (2002), 29-35.
- Balla, P., *Challenges to New Testament Theology: An Attempt to Justify the Enterprise*, WUNT 95, Tübingen: J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), 1997.
- Barr, J., *The Concept of Biblical Theology: An Old Testament Perspective*, Minneapolis, MN: Fortress Press, 1999.
- Bartoș, E., *Conceptul de îndumnezeire în teologia lui Dumitru Stăniloae*, Oradea: Institutul Biblic Emanuel, 1999.
- Bauckham, R., „James and the Jerusalem community.” in O. Skarsaune and R. Hvalvik (eds), *Jewish believers in Jesus: The early centuries*, Peabody, MA: Hendrickson, 2007, 55-95.

- Baur, F.C., *Vorlesungen über neutestamentliche Theologie*, edited by F.F. Baur, Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1973 (Leipzig: Fues, 1864).
- Bauer, G.L., *Biblische Theologie des Neuen Testaments*, 4 vols., Leipzig: Weygand, 1800-1802.
- Barnard, A., și Spencer, J., *Encyclopedia of Social and Cultural Anthropology*, London, UK and New York, NY: Routledge, 1996.
- Barr, J., *The Semantics of Biblical Language*, Oxford: Oxford University Press, 1961.
- Barrett, C.K., *From First Adam to Last*, New York, NY: Scribner, 1962;
- Basser, H.W., „Derrett's ‚Binding' Reopened”, *Journal of Biblical Literature* 104.2 (1985), 297-300.
- Bassler, J.M., „Mixed Signals: Nicodemus in the Fourth Gospel”, *Journal of Biblical Literature* 108.4 (1989), 635-646.
- Behm, J., „arrabōn”, TDNT ii. 475.
- Blackburn, B., *Theios Aner and the Markan Miracle Traditions*, WUNT 2.40, Tübingen: J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), 1991.
- Blanton, T.R., „Spirit and Covenant Renewal: a Theologoumenon of Paul's Opponents in 2 Corinthians,” *Journal of Biblical Literature* 129.1 (2010), 129-151.
- Blickenstaff, M., „*While the Bridegroom is With Them*”: *Marriage, Family, Gender and Violence in the Gospel of Matthew*, London and New York: T&T Clark International, 2005.

Blumenberg, H., *The Genesis of the Copernican World*, Cambridge, MA: MIT Press, 1987.

Burns, J.P., (ed.), *Theological Anthropology*, Sources of Early Christian Thought 143, Philadelphia, PA: Augsburg Fortress Publishers, 1981.

Beker, J.Ch., „Biblical Theology in a Time Of Confusion”, *Theology Today* 25.2 (1968), mesaj inaugural la instalarea ca profesor de teologie biblică la Princeton Theological Seminary, 21 februarie, 1968.

Bernheim, P.-A., „La mort de Jacques, l'Épître de Jacques et la dénonciation des riches,” in K.-W. Niebuhr și R.W. Wall (eds) *The Catholic Epistles and Apostolic Tradition: A New Perspective on James to Jude*, Waco, TX: Baylor University Press, 2009, 249-61.

Boers, H., *What is New Testament Theology? The Rise of Criticism and the Problem of a Theology of the New Testament*, Philadelphia, PA: Fortress Press, 1979.

Bogart, J., *Orthodox and Heretical Perfectionism in the Johannine Community as Evident in the First Epistle of John*, SBLDS 33, Missoula, MT: Scholars Press, 1977

Bonhoeffer, D., *Christology*, London: Collins, 1978.

Brawley, R.L., *Luke-Acts and the Jews: Conflict, Apology, and Conciliation*, Atlanta, GA: Scholars Press, 1988;

Bultmann, R., *The Gospel of John: A Commentary*, trad. G.R. Beasley-Murray, Oxford: Basil Blackwell, 1971 (ger.: *Das Evangelium Johannes*, Göttingen: Vandenhoeck and Ruprecht, 1964).

_____, *Theology of the New Testament*, London: SCM, 1952.

- _____, *Jesus Christ and Mythology*, New York, NY: Scribner's, 1958.
- Cargal, T.B., *Restoring the Diaspora: Discursive Structure and Purpose in the Epistle of James*, SBLDS 144, Atlanta, GA: Scholars Press, 1993.
- Carson, D.A., „New Testament Theology”, in R.P. Martin and P.H. Davids, *Dictionary of the Late New Testament and Its Developments*, Downers Grove, IL: IVP, 1997, 796-97.
- Carrier, J.G., (ed.), *Occidentalism*, Oxford: Clarendon Press, 1995.
- Cerfaux, L., *The Christian in the Theology of St. Paul*, London: Chapman, 1967.
- Charlesworth, M.P., „Deus Noster Caesar”, *Classical Review* 39 (1925), 113-15.
- Childs, B.A., *The New Testament as Canon: An Introduction*, London: SCM, 1984.
- _____, *Biblical Theology of the Old and New Testaments*, London: SCM, 1992.
- _____, *Biblical Theology: A Proposal*, Minneapolis, MN: Fortress, 2002.
- Collins, J.J., *The Bible after Babel. Historical Criticism in a Postmodern Age*, Grand Rapids, MI; Cambridge, UK: Wm.B. Eerdmans, 2005.
- Conybeare, F.C., „The Eusebian Form of the Text of Mt. 28:19”, *Zeitschrift für neutestamentliche Wissenschaft* 2 (1901), 275-88.

- Conzelmann, H., *The Theology of St Luke*, London: Faber, 1960 (*Die Mitte der Zeit*, 1954).
- _____, *An Outline of the Theology of the New Testament*, trad. J. Bowden, New York, NY: Harper & Row, 1968.
- Cortez, M., *Theological Anthropology: A Guide for the Perplexed* (Series Guides For The Perplexed), London: T&T Clark, 2010 (New York, NY: Marc Allen, 1972).
- Cousland, J.R.C., *The Crowds in the Gospel of Matthew*, NovTSup 102, Leiden: Brill Academic Publishers, 2002.
- Cooper, R.M., „Prayer: A Study in Matthew and James.” *Encounter* 29 (1968) 268-77.
- Cooper, J.W., *Body, Soul, and Life Everlasting. Biblical Anthropology and the Monism-Dualism Debate*, Grand Rapids, MI: Wm.B. Eerdmans, 2001.
- Cooper, J.W., *Body, Soul, and Life Everlasting: Biblical Anthropology and the Monism-Dualism Debate*, Grand Rapids, MI: Wm.B. Eerdmans, 2000, 134.
- Culmann, O., *The Christology of the New Testament*, trad. S.C. Guthrie; Ch.A.M. Hall, Philadelphia, PA: Westminster Press, 1963.
- Craig, C.T., „Biblical Theology and the Rise of Historicism”, *Journal of Biblical Literature* 62.4 (1943), 281-294.
- Crosby, M.H., *Spirituality of the Beatitudes. Matthew's Challenge for First World Christians*, Maryknoll, NY: Orbis, 1981.

- _____, „Rethinking a Key Biblical Text and Catholic Church Governance,” *Biblical Theology Bulletin* 38.1 (2008), 37-43.
- Culmann, O., *Salvation in History*, NY: Harper and Row, 1976.
- Cuss, D., *Imperial Cult and Honorary Terms in the New Testament*, Fribourg: Fribourg UP, 1974.
- Dahl, M.E., *The Resurrection of the Body*, London: SCM, 1962.
- Dallmayr, F., *G.W.F. Hegel. Modernity and Politics*, Oxford: Rowman & Littlefield Publishers, 2002.
- Daly, G., „Theological Models in the Doctrine of Original Sin,” *Heythrop Journal* 13 (1972) 121-142.
- Danielou, J., *The Bible and the Liturgy*, Notre Dame, IN: University of Notre Dame Press, 1956.
- Daniell, A., „The Spiritual Body: Incarnations of Pauline and Butlerian Embodiment Themes for Constructive Theologizing toward the Parousia”, *Journal of Feminist Studies in Religion* 16.1 (2000), 5-22.
- Davidson, I.J., „Pondering the Sinlessness of Jesus Christ: Moral Christologies and the Witness of Scripture”, *International Journal of Systematic Theology*, 10.4 (2008) 372-398.
- Davies, W.D., „Review: The Body: A Study in Pauline Theology by John A. T. Robinson”, *Journal of Biblical Literature* 72.1 (1953), 74-76.
- De Clerck, P., „Confirmation”, in Jean-Yves Lacoste (ed.), *Encyclopedia of Christian Theology*, vol. 1, New York, NY: Routledge, 2005, 333-337.

- Derrett, J.D.M., „Binding and Loosing (Mat. 16:19; 18:18; John 29:23”, *Journal of Biblical Literature* 102 (1983) 112-117.
- DeDuhn, J.D., „Because of the Angels”: Unveiling Paul's Anthropology in 1 Corinthians 11”, *Journal of Biblical Literature* 118.2 (1999), 295-320.
- Deissmann, A., *Light from the Ancient East*, trad. R. M. Strachan, Grand Rapids, MI: Baker Press, 1978 (4 ed).
- DeMaris, R.E., „Corinthian Religion and Baptism for the Dead (1 Corinthians 15:29): Insights from Archaeology and Anthropology”, *Journal of Biblical Literature* 114.4 (1995), 661-682.
- Denaux, A., „L'hypocrisie des Pharisiens et le dessein de Dieu: Analyse de Lc.13.31-33”, in F. Neiryneck (ed.), *L'Évangile de Luc: Problèmes littéraires et théologiques*, Gembloux: J. Duculot, 1973, 245-285.
- DeSilva, D.A., *Perseverance in Gratitude: A Socio-Rhetorical Commentary on the Epistle to the Hebrews*, Grand Rapids, MI: Wm.B. Eerdmans, 2000.
- _____, „Eschatology, Rest, and the Rhetorical Strategy of Hebrews,” *Trinity Journal* 21ns (2000), 25-43.
- _____, „The Epistle to the Hebrews in Social-Scientific Perspective,” *Restoration Quarterly* 36 (1994), 1-21.
- _____, „Despising Shame: A Cultural-Anthropological Investigation of the Epistle to the Hebrews,” *Journal of Biblical Literature* 113 (1994), 459-481.

- _____, *Despising Shame: The Social Function of the Rhetoric of Honor and Dishonor in the Epistle to the Hebrews*, Society of Biblical Literature Dissertation Series 152. Atlanta, GA: Scholars Press, 1995.
- _____, „Exchanging Favor for Wrath: Apostasy in Hebrews and Patron-Client Relations,” *Journal of Biblical Literature* 115 (1996), 91-116.
- _____, „The Invention and Argumentative Function of Priestly Discourse in the Epistle to the Hebrews,” *Bulletin for Biblical Research* 16 (2006), 295-323.
- _____, „Hebrews 6:4-8: A Socio-Rhetorical Investigation (Part 1),” *Tyndale Bulletin* 50.1 (1999), 33-57.
- _____, „Hebrews 6:4-8: A Socio-Rhetorical Investigation (Part 2),” *Tyndale Bulletin* 50.2 (1999), 225-237.
- _____, „Entering God's Rest: Eschatology and The Socio-Rhetorical Strategy Of Hebrews,” *Trinity Journal* 21.1 (2000), 25-43.
- Dewey, A.J., „A Matter of Honor: A Social-Historical Analysis of 2 Corinthians 10”, *The Harvard Theological Review* 78.1-2 (1985), 209-217.
- Dillman, C.N., „A Study of Some Theological and Literary Comparisons of the Gospel of Matthew and the Epistle of James.” Ph.D. diss., University of Edinburgh, 1978.
- Dinkler, E., „Die Tauferminologie in 2 Kor. 1:21ff”, in E. Dinkler, *Signum Crucis, Aufsätze zum Neuen Testament und zur Christliche Archäologie*, Tübingen: J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), 1967, 99-117.

- Dodd, C.H., *The Interpretation of the Fourth Gospel*, London: Cambridge University Press, 1970 (1953), 292-296.
- Donahue, J.R.S.J., *The Theology and Setting of Discipleship in the Gospel of Mark*, Milwaukee, WI: Marquette University Press, 1983.
- Du Toit, D.S., *Theios Anthropos. Zur Verwendung von theios anthropos und sinnverwandten Ausdrücken in der Literatur der Kaiserzeit*, WUNT 2.91, Tübingen: J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), 1997.
- Dyrness, William, *Teme ale teologiei Vechiului Testament*, trad. R. Ologeanu, Cluj-Napoca: Logos, 2010 (*Themes in Old Testament Theology*, Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1997).
- Ebeling, G., *Word and Faith*, London: SCM, 1963.
- Edgar, D.H., *Has not God Chosen the Poor? The Social Setting of the Epistle of James*, Sheffield: Sheffield Academic Press, 2001.
- Elliott, N., *The Arrogance of Nations: Reading Romans in the Shadow of Empire*, Minneapolis, MN: Fortress Press, 2008.
- Elliott, J.H., „The Epistle of James in Rhetorical and Social Scientific Perspective: Holiness-Wholeness and Patterns of Replication”, *Biblical Theology Bulletin* 23 (1993), 71-81
- , „From Social Description to Social-Scientific Criticism. The History of a Society of Biblical Literature Section 1973—2005”, *Biblical Theology Bulletin* 38 (2008), 26-36.
- Elliott, C.J., (ed.), *Social-Science Criticism of the New Testament and Its Social World*, Semeia 35, Decatur, GA: Scholars, 1986.
- Erickson, M.J., *Teologie Creștină*, vols. 1-3, trad. E. Jorj, Oradea: Cartea Creștină, 1998.

- Esler, P.F., *Community and Gospel in Luke-Acts : the social and political motivations of Lucan theology*, Cambridge: Cambridge University Press, 1987.
- _____, (ed.), *Modelling Early Christianity: Social-Scientific Studies of the New Testament in Its Context*, London: Routledge, 1995.
- _____, *New Testament theology: communion and community*, Minneapolis, MN: Fortress Press, 2005.
- _____, *The First Christians in Their Social Worlds*, London: Routledge, 1994.
- Evdokimov, P., *Femeia și mântuirea lumii*, trad. G. Moldoveanu, București: Christiana, 1995.
- Fee, G.D., *Pauline Christology: An Exegetical-Theological Study*, Peabody, MA: Hendrikson, 2007.
- _____, *God's Empowering Presence: The Holy Spirit in the Letters of Paul*, Peabody, MI: Hendrickson, 1994.
- _____, *Pavel, Duhul și poporul lui Dumnezeu.*, I. Mitra (trad.), Oradea, RO: Casa Cărții, 2010.
- Feuillet, A. „Le sens du mot Parousie dans l'Évangile de Matthieu: Comparaison entre Matth. xxiv et Jac. v, I-II.” In *The Background of the New Testament and Its Eschatology*, W.D. Davies și D. Daube (ed), Cambridge: University Press, 1956, 261-280.
- Foster, P., *Community, Law, and Mission in Matthew's Gospel*, WUNT 2.177, Tübingen: J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), 2004.

France, R.T., *Divine Government. God's Kingship in the Gospel of Mark*, London: SPCK, 1990.

Friesen, S.J., *Imperial Cults and the Apocalypse of John: Reading Revelation in the Ruins*, New York, NY: Oxford University Press, 2001.

Fuller, D., „Biblical Theology and the Analogy of Faith”, în R.A. Guelich (ed.), *Unity and Diversity in NT Theology. Essays in Honor of George E. Ladd*, Grand Rapids, MI: Wm.B. Eerdmans, 1978, 195-213.

Gabler, J., „De iusto discrimine theologiae biblicae et dogmaticae regundisque recte utriusque finibus”, în T.A. Gabler și J.G. Gabler (eds.), *Kleinere theologische Schriften*, vol. 2, Ulm, Germany: Verlag der Stettinischen Buchhandlung, 1831, 179-98.

Gager, J., *Kingdom and Community: The Social World of Early Christianity*, Englewood Cliffs, NY: Prentice-Hall, 1975.

Gelpi, D.L., *The Firstborn of Many: A Christology for Converting Christians*, vol. 1, Milwaukee, WI: Marquette University Press, 2001.

Gowler, D.B., Host, G., *Enemy, and Friend: Portraits of the Pharisees in Luke and Acts*, New York, NY: Peter Lang, 1991.

Green, J.B., *1 Peter*, The Two Horizons New Testament Commentary, Grand Rapids, MI: Wm.B. Eerdmans Publishing, 2007.

Grudem, W., *Teologie Sistematică. Introducere în doctrinele biblice*, trad. D. Moga, Oradea: Făclia, 2004.

Guthrie, D., *New Testament Introduction*, Leicester, UK: Apollos, 1990.

_____, *New Testament Theology*, Downers Grove: InterVarsity Press, 1981.

- Gundry, R.H., *Soma in Biblical Theology with Emphasis on Pauline Anthropology*, Society for New Testament Studies, Monograph Series 29, Cambridge: Cambridge University Press, 1976.
- Horton, S.M., *Ce spune Biblia despre Duhul Sfânt*, E. Chiriță (trad.), Oradea: Life Publishers, 2002.
- Hubbard, M.V., „Urban Uprisings in the Roman World: The Social Setting of the Mobbing of Sosthenes”, *New Testament Studies* 51 (2005), 416–428.
- Hubbard, B.J., *The Matthean Redaction of a Primitive Apostolic Commissioning*, SBLDS 19, Missoula, MT: Scholars Press, 1974.
- Harrill, J.A., *Slaves in the New Testament: Literary, Social, and Moral Dimensions*, Minneapolis, MN: Fortress Press, 2006.
- Harrill, J.A., „Coming of Age and Putting on Christ: The Toga Virilis Ceremony, Its Paraenesis, and Paul's Interpretation of Baptism in Galatians”, *Novum Testamentum*, 44.3 (2002), 252-277.
- Hartin, P.J., *A Spirituality of Perfection: Faith in Action in the Letter of James*, Collegeville, MN: Liturgical Press, 1999.
- Hasel, G., *New Testament Theology. Basic Issues in the Current Debate*, Grand Rapids, MI: Wm.B. Eerdmans, 1993 (1978).
- Heidegger, M., *Discourse on Thinking*, trad. J. M. Anderson și E.H. Freund, New York, NY: Harper and Row Publishers, 1966.
- Hellerman, J.H., „Challenging the Authority of Jesus: Mark 11.27-33 and Mediterranean Notions of Honor and Shame,” *Journal of the Evangelical Theological Society* 43.2 (2000), 213.

- Helyer, L.R., *The Witness of Jesus, Paul and John: An Exploration in Biblical Theology*, Downers Grove, IL: IVP Academic, 2008, 26-27.
- Hiebert, P.G., *Anthropological Insights for Missionaries*, Grand Rapids, MI: Baker House, 1985.
- Hiers, R.H., „Binding and Loosing. The Matthean Authorizations”, *Journal of Biblical Literature* 104.2 (1985) 233-250.
- Hill, A.E., „The Temple of Asclepius: An Alternative Source for Paul's Body Theology?”, *Journal of Biblical Literature* 99.3 (1980), 437-439.
- Holladay, C.R., *Theios Aner in Hellenistic Judaism. A Critique of the Use of This Category in New Testament Christology*, SBLDS 40, Missoula, MT: Scholars Press, 1977.
- Holmberg, B., *Sociology and the New Testament: An Appraisal*, Minneapolis, MN: Fortress Press, 1990.
- Hooker, M.D., *From Adam to Christ. Essays on Paul*, Cambridge: Cambridge University Press, 1990.
- Horsley, R., *Sociology and the Jesus Movement*, New York, NY: Crossroads, 1989.
- Holtzmann, H.J., *Lehrbuch der neutestamentlichen Theologie*, 2 vols., Tübingen: J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), 1911; prima publicare în 1896-97.
- Hurst, L.D., *The Epistle to the Hebrews*, Society for New Testament Studies Monograph Series, Cambridge: Cambridge University Press, 1990.

- Jewett, R., *Paul's Anthropological Terms*, Leiden: Brill Academic Publishers, 1971.
- Johnson, D.K., „James' Use of the Old Testament”, Th.D. dissertation, Dallas Theological Seminary, 1971.
- Johnson, L.T., *The Literary Function of Possessions in Luke-Acts*, SBLDS 39, Missoula, MT: Scholars Press, 1977.
- Johnson, L.T., *Hebrews. A Commentary*, Louisville, KY: Westminster John Knox Press, 2006.
- Judge, E.A., *The Social Pattern of the Christian Groups in the First Century: Some Prolegomena to the Study of New Testament Ideas of Social Obligation*, London: Tyndale Press, 1960.
- Jenson, M., *The Gravity of Sin: Augustine, Luther, and Barth on Homo Incurvatus in Se*, London: T&T Clark, 2006.
- Kamell, M.J., „The Soteriology of James in Light of Earlier Jewish Wisdom Literature and the Gospel of Matthew.” Ph.D. thesis, St Andrews, Scotland: University of St Andrews, 2010.
- Keck, L.E., „Toward the Renewal of New Testament Christology”, *New Testament Studies* 32 (1986), 362-377.
- Kee, H.C., *Knowing the Truth: A Sociological Approach to New Testament Interpretation*, Minneapolis, MN: Fortress Press, 1989.
- _____, *The Community of the New Age. Studies in Mark's Gospel*, Philadelphia, PA: Westminster Press, 1977.

_____, *Christian Origins in Sociological Perspective*, Philadelphia, PA: Westminster Press, 1980.

_____, „The Imperial Cult: the Unmasking of an Ideology,” *Scottish Journal of Theology* 6.2 (1985), 112-128.

Keenan, J.F., „Christian Perspectives on the Human Body,” *Theological Studies* 55.2 (1994)

Keener, C.S., *A Commentary on the Gospel of Matthew*, Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans, 1999.

Kelsey, D.H., *Eccentric Existence: A Theological Anthropology*, Louisville, KY: Westminster John Knox, 2009.

Kelly, J.N.D., *Early Christian Doctrines*, 5th ed. rev., New York, NY: Harper and Row, 1978.

Kingsbury, H.I., „New Testament Anthropology and the Claim of an Ethnographer's Voice”, *Dialectical Anthropology*, 22.1 (1997), 79-93.

Kniazev, A., *Maica Domnului În Biserica Ortodoxă*, trad. L.M. Vasilescu, București: Humanitas, 1998.

Koskenniemi, E., „Apollonius of Tyana: A Typical theios aner?”, *Journal of Biblical Literature* 117.3 (1998), 455-467.

Kümmel, W., *The Theology of the New Testament*, London: SCM, 1975.

_____, *The New Testament: The History of the Investigation of its Problems*, Nashville, TN: Abingdon, 1972.

- Kvalbein, H. „Has Matthew Abandoned the Jews?“, in J. Ådna and H. Kvalbein, *The Mission of the Early Church to Jews and Gentiles*, WUNT 127, Tübingen: J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), 2000, 45-62.
- Ladd, G.E., *A Theology of the New Testament*, Grand Rapids, MI: Wm.B. Eerdmans, 1993 (rev.ed.; orig.: 1974).
- Lampe, G., *The Seal of the Spirit: A Study in the Doctrine of Baptism and Confirmation in the New Testament and the Fathers*, London: Longmans, 1951.
- Laurentin, R., și Toniolo, E.M., *Născătoarea de Dumnezeu în Sfânta Scriptură și în tradiția Bisericii Răsăritene*, Oradea: Logos, 1998.
- Lawrence, L.J., *An ethnography of the Gospel of Matthew: a critical assessment of the use of the honour and shame model in New Testament studies*, WUNT 2.165, Tübingen: J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), 2003.
- _____, *Reading with Anthropology: Exhibiting Aspects of New Testament Religion*, Waynesboro, GA: Paternoster Press, 2005.
- Léon-Dufour, X., et. al., (ed.), *Vocabular de Teologie Biblică*, trad. M. Broșteanu, F. Băltăceanu, București: Arhiepiscopia Romano-Catolică București, 2001.
- Lewis, I.M., *Social Anthropology in Perspective: The relevance of Social Anthropology*, Cambridge: Press Syndicate of University of Cambridge, 1994 (1976).
- Love, S.L., „The Household: A Major Social Component for Gender Analysis in the Gospel of Matthew“, *Biblical Theology Bulletin*, 23.1 (1993), 21-31.

Lyonnet, S., „Le Péché originel et l'exégèse de Rom. 5,12-14,”
Recherches de Science Religieuse 44 (1956), 63-84.

Martin, D.B., *The Corinthian Body*, New Haven, CT: Yale University Press, 1995.

Malina, B., *Social-Science Commentary on the Gospel of John*,
Minneapolis, MN: Fortress Press, 1998;

_____, *Christian Origins and Cultural Anthropology*, Louisville, KY:
Westminster John Knox, 1986 ;

_____, *The New Testament World: Insights from Cultural Anthropology*,
Louisville, KY: Westminster John Knox Press, 2001 (1993).

Malina, B., și Rohrbaugh, R., *Social - Science Commentary on the Synoptic
Gospels*, Minneapolis, MN: Fortress Press, 1992.

Malina, B., și Neyrey, J., „Conflict in Luke-Acts: Labelling and
Deviance Theory”, in J.H. Neyrey (ed.), *The Social World of Luke-
Acts*, Peabody, MA: Hendrickson, 1991, 97-122;

Malina B., și Neyrey, J., „Honor and Shame in Luke-Acts: Pivotal
Values of the Mediterranean World,” in J.H. Neyrey (ed.), *The
Social World of Luke-Acts*, Peabody, MA: Hendrickson, 1991, 25-
65.

Macquarrie, J., *The scope of demythologizing: Bultmann and his critics*,
NY: Harper and Row, 1960.

Marr, A., „Violence and the Kingdom of God: Introducing the
Anthropology of Rene Girard,” *Anglican Theological Review* 80.4
(1998).

Marshall, I.H., *The Origins of New Testament Christology*, London: IVP,
1976.

- Maynard-Reid, P.U., „Poor And Rich In The Epistle Of James: A Socio-Historical And Exegetical Study”, Th.D. Diss., Andrews University, 1981.
- _____, *Poverty and Wealth in James*, Maryknoll, NY: Orbis Books, 1987.
- McFarland, I.A., „Creation Gone Wrong: Thinking about Sin”, in *Adam's Fall*, Oxford: Wiley-Blackwell, 2010.
- McFarland, I.A., „Fallen or Unfallen? Christ's Human Nature and the Ontology of Human Sinfulness”, *International Journal of Systematic Theology* 10.4 (2008), 399-415.
- McGonigal, T.P., „'Abraham Believed God': Genesis 15:6 and its Use in the New Testament”, Ph.D. Diss., Fuller Theological Seminary, School of Theology, 1981.
- Meeks, W., *The First Urban Christians: The Social World of the Apostle Paul*, New Haven, CT: Yale University Press, 2003 (1983).
- _____, *The Moral World of the First Christians*, Philadelphia, PA: Westminster John Knox Press, 1986.
- Metzger, B.M., *A Textual Commentary to the NT*, ed.2, Stuttgart: Deutsche Biblische Gesellschaft, 2002.
- Miravalle, M.I., *Maria, Comântuitoare, Mijlocitoare, Avocată*, trad. Cristian Tămaș, Iași: Ars Longa, 2000.
- Moloney, F.J., *Glory not Dishonor. Reading John 13-21*, Minneapolis, MN: Fortress Press, 1998.

- Niebuhr, W., and Wall, R.W., (eds) *The Catholic Epistles and Apostolic Tradition: A New Perspective on James to Jude*, Waco, TX: Baylor University Press, 2009.
- Nestle, E.; Nestle, K.; Aland, B., *Novum Testamentum Graece* (ed. 27. rev.) Stuttgart: Deutsche Bibelstiftung, Universität Münster, Institut für Neutestamentliche Textforschung, 1993.
- Neyrey, J.H., „The Symbolic Universe of Luke-Acts: They Turn the World Upside Down”, in J.H. Neyrey (ed.), *The Social World of Luke-Acts*, Peabody, MA: Hendrickson, 1991, 271-304.
- _____, „Ceremonies in Luke-Acts: The Case of Meals and Table-Fellowship”, in J.H. Neyrey (ed.), *The Social World of Luke-Acts*, Peabody, MA: Hendrickson, 1991, 361-387.
- _____, „I Said: You Are Gods": Psalm 82:6 and John 10", *Journal of Biblical Literature* 108.4 (1989), 647-663.
- _____, „Social-Scientific Criticism”, in D.E. Aune (ed.), *The Blackwell Companion to The New Testament*, Oxford: Wiley-Blackwell, 2010, 177-191.
- Neville, D.J., „Toward a Teleology of Peace: Contesting Matthew's Violent Eschatology”, *Journal for the Study of the New Testament* 30-2 (2007), 131-161.
- Odo of Tournai, *On Original Sin; and, a Disputation with the Jew, Leo, concerning the Advent of Christ, the Son of God: Two Theological Treatises*, trad. Irvn M. Resnick, Philadelphia, PA: University of Pennsylvania Press, 1994.

- Osborne, G.R., „Biblical Theology” în W.A. Elwell (ed), *Elwell Evangelical Dictionary*, Grand Rapids, MI: Baker Publishing Group, 1996.
- Overholt, Th.W., *Cultural Anthropology and the Old Testament*, Guides to Biblical Scholarship, Minneapolis, MN: Fortress Press, 1996.
- Overman, J.A., *Matthew's Gospel and Formative Judaism: The Social World of the Matthean Community*, Minneapolis, MN: Fortress Press, 1990.
- Paffenroth, K., „The Religion of the Earliest Churches: Creating a Symbolic World (review)”, *Journal of Early Christian Studies* 9.3 (2001), 413-414.
- Pagels, E.H., *The Johannine Gospel in Gnostic Exegesis: Heracleon's Commentary on John*, SBLMS 17, Nashville, TN: Abingdon Press, 1973.
- Painter, J., *1, 2 and 3 John*, Sacra Pagina Series 18, Collegeville, MN: The Liturgical Press, 2002.
- _____, J., „Theology, Eschatology and the Prologue of John”, *Scottish Journal of Theology*, 46 (1993), 27-42.
- Panayotis, N., *Omul - animal îndumnezeit*, Sibiu: Deisis, 2002.
- Peterson, D.N., *The Origins of Mark: The Markan Community in Current Debate*, Boston: Brill Academic Publishers, 2000.
- Powell, M.A., „Binding and Loosing: A Paradigm for Ethical Discernment from the Gospel of Matthew,” *Currents in Theology and Mission* 30.6 (2003).

- Powell, M.A., „Binding and Loosing: Asserting the Moral Authority of Scripture in light of a Matthean Paradigm”, *Ex Auditu* 19 (2003), 81-96.
- Poffet, J-M., *La Méthode exégétique d'Heracléon et d'Origène: Commentateurs de Jn 4: Jésus, la Samaritaine et les Samaritains*, O.P. Paradosis 28, Fribourg: Editions Universitaires, 1985.
- Räisänen, H., *Beyond New Testament Theology*, London: SCM, 1990.
- Reese, R.A., *2 Peter and Jude*, The Two Horizons New Testament Commentary, Grand Rapids, MI: Wm.B. Eerdmans, 2007.
- Reid, B.E., „Violent Endings in Matthew's Parables and Christian Nonviolence,” *The Catholic Biblical Quarterly* 66-2 (2004), 237-255.
- Richardson, D., *Veşnicia din inimile lor. Dovezi uluitoare ale credinţei într-Unul Dumnezeu Adevărat în sute de culturi ale lumii*, trad. D. Pop şi K. Bojan, Operation Mobilisation: 1996.
- Richardson, A., *An Introduction to the Theology of the New Testament*, London: SCM Press, 1958.
- Ridderbos, H.N., *Paul: An Outline of His Theology*, Grand Rapids, MI: Wm.B. Eerdmans, 1975.
- Rhoads, D., „The Letter of James: Friend of God,” *Currents in Theology and Mission* 25 (1998) 473-86.
- Robinson, J.A.T., *The Body: A Study in Pauline Theology*, Chicago, IL: Henry Regnery Company, 1952.

- Robbins, V.K., „Socio-Rhetorical Interpretation”, in D.E. Aune (ed.), *The Blackwell Companion to The New Testament*, Oxford: Wiley-Blackwell, 2010, 192-219.
- Rogerson, J.W., *Antropology and the OT*, Atlanta, GA: John Knox, 1979.
- Rohrbaugh, R.L., „Methodological Considerations in the Debate over the Social Class Status of Early Christians”, *Journal of the American Academy of Religion* 52.3 (1984), 519-546.
- Roloff, R., *Gottähnlichkeit, Vergöttlichung und Erhöhung zu seligem Leben*, Berlin: Walter De Gruyter, 1970.
- Ryrie, C.C., *Teologie Elementară. Ghid sistematic pentru înțelegerea adevărului biblic*, trad. O.S. Cosma, Făgăraș: Agape, 1998.
- Sabin, M.N., *Reopening the Word Reading Mark as Theology in the Context of Early Judaism*, Oxford: Oxford University Press, 2002.
- Sandys-Wunsch, J., și Elridge, J., în „J. Gabler and the Distinction Between Biblical and Dogmatic Theology”, în *Scottish Journal of Theology* 33 (1980), 133-158.
- Sambaugh, J., și Balch, D., *The Social World of the First Christians*, London: SPCK, 1994.
- Saldarini, A.J., „Boundaries and Polemics in the Gospel of Matthew”, *Biblical Interpretation* 3.3 (1995), 239-265.
- Scobie, C.H.H., „The Structure of Biblical Theology”, *Tyndale Bulletin* 42.2 (1991), 163-194.
- _____, „The Challenge of Biblical Theology”, *Tyndale Bulletin* 42.1 (1991) 31-61.

_____, „New Directions in Biblical Theology”, *Themelios* 17.2 (1992), 4-8.

_____, *The Ways of Our God: An Approach to Biblical Theology*, Grand Rapids, MI: Wm.B. Eerdmans, 2003.

Scroggs, R. and Groff, K.I., „Baptism in Mark: Dying and Rising with Christ”, *Journal of Biblical Literature* 92.4 (1973), 531-548

Schaberg, J., *The Father, the Son, and the Holy Spirit. The Triadic Phrase in Mt. 28:19b*, SBLDS 61, Chico, CA: Scholars Press, 1982.

Schelkle, K.H., *Theology of the New Testament*, 3 vols, trad. W. Jurgens, Collegeville, MN: Liturgical Press, 1971-77.

Schmid, H.H., „Was heisst ‘Biblische Theologie?’”, în H.F. Geisser și W. Mostert, *Wirkungen hermeneutischer Theologie*, Zurich: Theologischer Verlag, 1983, 35.

Schnackenburg, R., *Baptism in the Thought of St. Paul*, Oxford: Blackwell, 1964.

Schnelle, U., *The human condition: anthropology in the teachings of Jesus, Paul, and John*, trad. O.C. Dean, Jr., Minneapolis, MN: Fortress Press, 1996.

Schreiner, T.R., *Pavel. Apostolul gloriei lui Dumnezeu în Cristos. O teologie paulină*, trad. S. Sabou, Brașov: Ema, 2006.

Scroggs, R., *The last Adam a study in Pauline anthropology*, London: B. Blackwell, 1966.

Seebass, H., *Der Gott der Ganzen Bibel*, Freiburg: Herder 1982.

Shepherd, M.H., „The Epistle of James and the Gospel of Matthew”, *Journal of Biblical Literature*, 75 (1956), 40-51.

Shires, H.M., *The Eschatology of Paul in the Light of Modern Scholarship*, Philadelphia, PA: Westminster, 1966.

Shultz, H.M., „The implications of a Pauline anthropology upon physical activity”, dissertation: Microfiche English, Eugene: Microform Publications, College of Human Development and Performance, University of Oregon, 1989.

Segovia, F.F., *Love Relationships in the Johannine Tradition: agape / agapan in I John and the Fourth Gospel*, Chico, CA : Scholars Press, c1982.

Selvidge, M.J., „Mark 5:25-34 and Leviticus 15:19-20: A Reaction to Restrictive Purity Regulations”, *Journal of Biblical Literature* 103.4 (1984), 619-623.

Shepherd, M., „The Epistle of James and the Gospel of Matthew”, *Journal of Biblical Literature* 75 (1956) 40-51.

Sim, D.C., *The Gospel of Matthew and Christian Judaism: The history and social setting of the Matthean community*, Edinburgh: T&T Clark, 1998.

Son, S.A., *Corporate Elements in Pauline Anthropology. A Study of Selected Terms, Idioms, and Concepts in the Light of Paul's Usage and Background*, Analecta Biblica 148, Rome: Pontifical Biblical Institute, 2001.

Stambaugh, J., și Balch, D., *The New Testament in Its Social Environment*, Philadelphia, PA: Westminster John Knox Press, 1986.

Stagg, F., *New Testament Theology*, Nashville, TN: Broadman, 1962.

Stendahl, K., „Biblical Theology, Contemporary”, in G.A. Buttrick (ed), *The Interpreter's Dictionary of the Bible*, Nashville, TN: Abingdon, vol. 1, 1962, 418-432.

Stone, K. „Bibles That Matter: Biblical Theology and Queer Performativity,” *Biblical Theology Bulletin* 38 (2008), 14-25.

Terrien, S., *The Elusive Presence: The Heart of Biblical Theology*, San Francisco, CA: Harper and Row, 1978.

Theissen, G., *Psychological Aspects of Pauline Theology*, Edinburgh: T&T Clark, 1987.

Theissen, G., *The Social Setting of Pauline Christianity: Essays on Corinth*, Philadelphia, PA: Fortress Press, 1982.

Thielman, F., *Theology of the New Testament: a Canonical and Synthetic Approach*, Grand Rapids, MI: Zondervan, 2005.

Thiessen, H.C., *Prelegeri de Teologie Sistematică*, rev. de V. D. Doerksen, SMR: 1986 (*Lectures in Systematic Theology*, Grand Rapids, MI: Wm.B. Eerdmans, 1979).

Thiessen, G., *The Religion of the Earliest Churches: Creating a Symbolic World*, Minneapolis, MN: Fortress, 1999.

_____, *The Social Setting of Pauline Christianity: Essays on Corinth*, Edinburgh: T&T Clark, 1982.

_____, *Sociology of Early Palestinian Christianity*, Philadelphia, PA: Fortress Press, 1978.

- Thiselton, A.C., *The Living Paul. An Introduction to the Apostle and His Thought*, London: SPCK, 2009.
- Thiel, J.E., „Methodological Choices in Kelsey's Eccentric Existence”, *Modern Theology* 27.1 (2011), 1-13.
- _____, *Liberating Paul: The Justice of God and the Politics of the Apostle*, Minneapolis, MN: Fortress Press, 2005.
- Tidball, D., *Introduction to the Sociology of the New Testament*, London: Paternoster Press, 1983.
- _____, *The Social Context of the New Testament: A Sociological Analysis*, Grand Rapids, MI: Zondervan, 1984.
- Tiller, P.A. „The Rich and Poor in James. An Apocalyptic Proclamation.” *Society of Biblical Literature Seminar Papers* 37 (1998) 909-20.
- _____, cf. “The Rich and Poor in James: An Apocalyptic Ethic,” in B.G. Wright III, and L.M. Wills (eds), *Conflicted Boundaries in Wisdom and Apocalypticism*, Atlanta, GA: Society of Biblical Literature, 2005, 149-68.
- Tipei, J.F., *Duhul Sfânt. O teologie biblică din perspectivă pentecostală*, Oradea: Metanoia, 2003.
- Toner, P.J., „St. Anselm's Definition of Original Sin”, *Irish Theological Quarterly* 3 (1908), 425-436.
- Trumbower, J.A., *Born from above: The anthropology of the Gospel of John* (Hermeneutische Untersuchungen zur Theologie), Tübingen: J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), 1992.

- _____, „Origen's Exegesis of John 8:19-53: The Struggle with Heracleon over the idea of Fixed Natures”, *Vigiliae Christianae* 43.2 (1989), 138-154.
- Turner, M. „‘Trinitarian’ Pneumatology in the New Testament? – Towards an Explanation of the Worship of Jesus,” *Asbury Theological Journal* 58.1 (2003), 167-86.
- Tuțea, P., *Omnia. Tratat de antropologie creștină*, Iași: Timpul, 2007.
- Tuzlak, A., „Coins out of fishes: Money, magic, and miracle in the Gospel of Matthew”, *Studies in Religion / Sciences Religieuses*, 36.2 (2007), 279-295.
- Verseput, D.J., „Wisdom, 4Q185, and the Epistle of James.” *Journal of Biblical Literature*, 117 (1998), 691-707.
- Viviano, B.T., *Matthew and His World: The Gospel of the Open Jewish Christians*, Studies in Biblical Theology, NTOA 61, Fribourg / Göttingen: Academic Press / Vandenhoeck & Ruprecht, 2007.
- Via, D.O., *What is New Testament Theology?*, Minneapolis, MN: Fortress Press, 2002.
- Vledder, E-J. *Conflict in the Miracle Stories: a Socio-exegetical Study of Matthew 8 and 9*, JSNTSupp. 152, Sheffield: Sheffield Academic Press, 1997.
- Yarbrough, R.W., *1-3 John*, Baker Exegetical Commentary on the New Testament, Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2008.
- Waetjen, H.C., „The Genealogy as the key to the Gospel according to Matthew”, *Journal of Biblical Literature* 95.2 (1976), 205-231.

- Ward, R.B., „The Works of Abraham: James 2:14-26”, *Harvard Theological Review*, 61 (1968) 283-90.
- Walker, Wm. „1 Corinthians 11:2-16 and Paul's Views regarding Women”, *Journal of Biblical Literature* 94.1 (1975), 94-110.
- Wasserman, E., „The Death of the Soul in Romans 7: Revisiting Paul's Anthropology in Light of Hellenistic Moral Psychology”, *Journal of Biblical Literature* 126.4 (2007), 793-816.
- Waters, G.P., *Justification and the New Perspectives on Paul: A Review and Response*, Phillipsburg, NJ: Presbyterian & Reformed Publishing, 2004.
- Wayne, A.M., „The Man from Heaven in Johannine Sectarianism”, *Journal of Biblical Literature* 91.1 (1972), 44-72.
- Weiss, B., *Biblical Theology of the New Testament*, 2 vols., Edinburgh: Clark, 1882 (germ.: Berlin: Wilhelm Hertz, 1880, 1868).
- Williamson, R. „Platonism in Hebrews,” *Scottish Journal of Theology* 16 (1963), 415-24.
- Witherington III, B., *The Problem with Evangelical Theology: Testing the Exegetical Foundations of Calvinism, Dispensationalism, and Wesleyanism*, Waco, TX: Baylor University Press, 2005.
- _____, *The Gospel of Mark: A Socio-Rhetorical Commentary*, Wm. B. Eerdmans, 2001.
- _____, *The Acts of the Apostles: A Socio-Rhetorical Commentary*, Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1997.

Weaver, D., „From Paul to Augustine: Romans 5:12 in Early Christian Exegesis,” *St. Vladimir's Theological Quarterly* 27 (1983), 187-206.

_____, Parts 2-3, „The Exegesis of Romans 5:12 Among the Greek Fathers and Its Implications for the Doctrine of Original Sin: The 5th-12th Centuries,” *St. Vladimir's Theological Quarterly*, 29 (1985), 133-159, 231-257.

Archimandrite Zacharias Zacharou, *The Hidden Man of the Heart (1 Peter 3:4): The Cultivation of the Heart in Orthodox Christian Anthropology*, Ch. Veniamin (ed), Mt. Thabor Publishing, 2008.

Wrede, W., *Über Aufgabe und Methode der sogenannten neutestamentliche Theologie*, Göttingen: Vandenhoeck and Ruprecht, 1897 (eng.: „The Task and Methods of New Testament Theology”, în R. Morgan, *The Nature of New Testament Theology: The Contribution of William Wrede and Adolf Schlatter*, *Studies in Biblical Theology* 2.25, London: SCM, 1973, 68-116).

Zangenberg, J., „Matthew and James”, în *Matthew and his Christian Contemporaries*, D.C. Sim și B. Repschinski (eds), *Library of New Testament Studies*, Edinburgh: T & T Clark, 2008, 104-122.

Zeller, D., „The *theia fusis* of Hippocrates and of Other Divine Men”, în J.T. Fitzgerald, Th. H. Olbricht, L. M. White, *Early Christianity and Classical Culture. Comparative Studies in Honor of Abraham J. Malherbe*, NT Sup110, Leiden - Boston: Brill Academic Publishers, 2003, 49-69.

Dr. Octavian Baban predă disciplinele legate de Noul Testament și limba greacă (koine) la Institutul Teologic Baptist București și la Facultatea de Teologie Baptistă, Universitatea din București. Începând cu 1998, el a slujit, de asemenea, și ca pastor în echipa pastorală a Bisericii Baptiste „Sfânta Treime” din București. După absolvirea facultății de Fizică (Fizică Tehnologică, Universitatea din București, 1986) și după studiile teologice generale din Anglia (The London Bible College, 1994), el a obținut doctoratul în teologie la Universitatea Brunel, UK (PhD, 1999). Împreună cu soția, Daniela, și cu cei doi copii, Raluca și Vlad, dr. O. Baban are convingerea că sensul și împlinirea vieții stă în restaurarea relației omului cu Dumnezeu prin credința în jertfa mântuitorului Isus Hristos. Volumul de față reprezintă un studiu introductiv și o încurajare la citirea și interpretarea Noului Testament.